

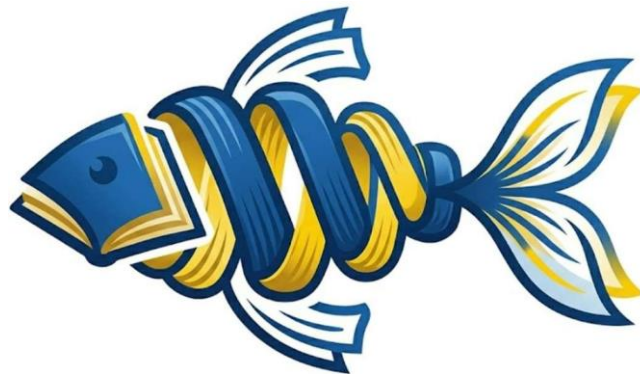
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
АКВАКУЛЬТУРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ
ВИКЛИКІВ»**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(до 30-річчя кафедри аквакультури НУБіП України)

26 березня 2026 року, м. Київ, Україна

**NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES OF UKRAINE**

**“STATE AND PROSPECTS
OF AQUACULTURE DEVELOPMENT UNDER
GLOBAL CHALLENGES”**

Materials of the International Scientific and Practical Conference
(dedicated to the 30th anniversary of the founding of the Department of Aquaculture)

March 26, 2026, Kyiv, Ukraine

УДК 639.3/.2:636.082/.085

Науково-організаційний комітет конференції

Редакційна колегія:

Міжнародна науково-практична конференція «Стан та перспективи розвитку аквакультури в умовах глобальних викликів» (до 30-річчя кафедри аквакультури НУБіП України), 26 березня 2026 року, м. Київ, Україна

У збірнику представлено результати наукових досліджень та практичних розробок, що охоплюють повний цикл функціонування аквакультури. Матеріали збірника становлять науково-практичну базу для фахівців галузі, висвітлюючи шлях від фундаментальних біологічних особливостей риб до складних технологічних рішень в умовах сучасних кризових явищ.

Всі матеріали друкуються в авторській редакції

This publication presents the results of scientific research and practical developments covering the entire cycle of aquaculture operations. The materials in this publication provide a scientific and practical foundation for industry professionals, tracing the path from the fundamental biological characteristics of fish to complex technological solutions in the context of current crises.

All materials are published in the authors' original versions

УДК 639.3/.2:636.082/.085

© Колектив авторів, 2026

ISBN 978-617-8830-76-2

ЗМІСТ/CONTENTS

1. Bulat Dm., Bulat Dn., Biletski L. Challenges of pond fish farming – case study	6
2. Honcharova O., Can E., Boucetta S. Aquaculture: perspectives for sustainability.....	9
3. Melnychenko S. General overview of fisheries activities in small reservoirs in southern Ukraine.....	12
4. Бузевич Г.І. Оцінка впливу на довкілля для підприємств інтенсивної аквакультури – аналіз європейського досвіду	15
5. Вербельчук С. П., Матковська С. І., Вербельчук Т. В. Сучасний стан та перспективи розвитку аквакультури Житомирської області	18
6. Головка А. А. Біологічні аспекти рибництва в сучасних умовах змін та адаптацій в умовах півдня України (огляд).....	22
7. Драган Л. П., Михайленко Н. Г., Берсан Т. О., Колос О. М. Вплив кліматичних змін на стан рибогосподарських водойм України.....	25
8. Дробот Е. І. Тепловий стрес і адаптація коропа до мілководдя та швидких змін середовища.....	27
9. Жук М.М., Лавринюк О.О. Вплив гідрометеорологічних умов на промисел іклача в морі Росса.....	31
10. Ільченко М. О., Шаферівський Б. С. Рибництво України в умовах сучасних викликів: регіональний аспект Полтавщини.....	35
11. Коваленко В. О., Гриневич Н. Є., Ільчук І. І., Новохатко О. В. Оцінка ефективності використання насіння розторопші (<i>Silybum Marianum</i> L.) у складі комбікорму при вирощуванні кларієвого сома (<i>Clarias Gariepinus</i> B.) у рециркуляційній аквакультурній системі.....	39
12. Ковбаса М. Г. Питання біотехніки полікультури в аквакультурі кларієвого сома (<i>Clarias Gariepinus</i> Burchell, 1822) (огляд).....	42
13. Козій О. М. Фіброз печінки <i>Rutilus Rutilus</i> Linnaeus, 1782 при техногенному навантаженні на водойми в умовах повномасштабної війни	46
14. Кононенко І. С., Охріменко О. В., Кононенко Р. В., Халтурин М. Б. Перспективи використання ряски в аквакультурі: альтернативне джерело протеїну та інструмент екологічного моніторингу.....	49
15. Кононенко І.С. Питання благополуччя гідробіонтів в контексті сучасних викликів аквакультури.....	53
16. Коноплій В. І., Халтурин М. Б. Технології культивування цихлазоми сальвіні (<i>Trichromis Salvini</i>) у штучних умовах.....	56
17. Корецький В.Д. Підвищення виживаності червоного каліфорнійського рака (<i>Procambarus Clarkii</i> Girard, 1852) шляхом використання листя дуба звичайного (<i>Quercus Robur</i> Linnaeus, 1753).....	59
18. Коржов Є. І., Олешко А. С., Рудь О. О. Теоретичні засади формування рибопродуктивності природних водойм в залежності від стану літоралі.....	62
19. Красюк Ю. М., Леонтєва Т. О., Крот Ю. Г. Біохімічна реакція зелених мікродоростей (<i>Chlorophyta</i>) на різке охолодження та поступове відновлення температури.....	64
20. Кузнєцов Ю. В., Халтурин М. Б. Отруйний апарат (<i>Potamotrygon Mоторо</i>) як чинник особливої небезпеки при акваріумному утриманні	67
21. Куріненко Г. А., Грициняк І. І., Остапчук М. С., Деренько А. В. Створення ефективної системи селекції та збереження генетичних ресурсів в коропівництві України.....	70

22. Лобур А.Ю., Климковецький А.А. Роль гідромакрофітів, галофітів та фітопланктону у формуванні гідрохімічного режиму та процесах самоочищення водойм.....	73
23. Лошкова Ю. М., Реута Н.О. Екологічні особливості водойми степової зони України у зв'язку з її рибогосподарським використанням.....	75
24. Макаренко А. А., Легкобит А. М. Вплив антропогенних факторів і змін клімату на популяції цінних видів риб (огляд)	77
25. Макаренко А. А., Шевченко П. Г., Ратушний М. Д. Біобезпека та структурно-функціональні трансформації іхтіоценозів внутрішніх водойм України в умовах антропогенного впливу та воєнних викликів (огляд).....	79
26. Марценюк А.В., Марценюк В.П. Використання складових рибної продукції в медицині та косметології	81
27. Матковська С. І., Вербельчук С. П. Сучасні тенденції вирощування господарсько цінних видів риб у Житомирській області	84
28. Мозгова Д. І., Вовк Н. І. Технологічні особливості відтворення райдужної форелі (<i>Oncorhynchus Mykiss</i>).....	87
29. Новіцький Р. О. Прикормки і атрактанти для риб у рекреаційному рибальстві.....	89
30. Олешко В. П., Гейко Л. М. Адаптаційні стратегії вирощування теплолюбних видів риб в умовах кліматичних змін природних водойм України.....	93
31. Охріменко О.В., Клунок І.О. Презиційна аквакультура.....	97
32. Охріменко О.В., Корж Б.Є. Щука (<i>Esox Lucius</i>) як об'єкт рекреаційного рибальства.....	99
33. Охріменко О.В., Олифіренко А.С. Нові технології в аквакультурі.....	102
34. Пилипенко Д.В., Охріменко О.В. Еколого-біологічні аспекти відтворення великоротого окуня (<i>Micropterus Salmoides</i> Lacépède, 1802) в природних умовах.....	105
35. Потрохов О. С., Худяш Ю. М., Кофонов К., Леуський М. В. Статеві варіабельність деяких біохімічних показників риб з віддалених популяцій	108
36. Пукало П. Я. Оцінка впливу антропогенних чинників на відтворення аборигенної іхтіофауни в умовах техногенного навантаження.....	112
37. Рудковський Є. А., Рудик-Леуська Н. Я. Використання IoT при вирощуванні коропів в Україні.....	115
38. Ткачук В. П., Шуляр А. Л., Шуляр А. Л., Мартинюк Я. Ю., Самков В. В., Лінкевич Д. О., Корнійчук М. В. Виробництво продукції аквакультури в умовах сьогодення.....	117
39. Шевченко В. Ю., Реута Н. О. Екологічні умови малих водосховищ півдня України на прикладі Данилівського водосховища.....	120
40. Шкляр С. С., Климковецький А. А. Вплив хронічного стресу на імунну відповідь та репродуктивний потенціал риб у замкнених системах	124
41. Шуляр А. Л., Шуляр А. Л., Звада С. А., Вікарєнко Н. Є., Пасевич Я. А., Петрик К. В. Сталий розвиток виробництва продукції аквакультури.....	127

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ РИБОПРОДУКТИВНОСТІ ПРИРОДНИХ ВОДОЙМ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТАНУ ЛІТОРАЛІ

Є. І. Коржов, korzhov888@ukr.net, ORCID ID 0000-0003-2677-5296, Інститут морської біології НАН України, м. Одеса; Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон

А. С. Олешко, anastasia.oleshko1@ukr.net, ORCID ID 0009-0000-2865-8224, Інститут морської біології НАН України, м. Одеса

О. О. Рудь, oleg_rud32@ukr.net, ORCID ID 0009-0000-1425-8896, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон

Ключові слова: літораль, прибережні біотопи, рибопродуктивність, водні екосистеми, біологічне різноманіття.

Літораль, не дивлячись на відносно незначні просторові розміри, відіграє досить велике екологічне значення у водних екосистемах. Всебічне вивчення спеціальних крайових підструктур, що формуються завдяки системності біоценозів, продиктовано їх значущістю підтримки гомеостазу специфічних гідробиологічних ядер. Ці ділянки відрізняються підвищеною продуктивністю, біорізноманіттям та інтенсивними процесами самоочищення водного об'єкту. За специфікою формування еколого-біологічного комплексу літораль є потужними регуляторами потоків речовин та енергії між наземними та водними біоценозами чим істотно впливають на біорізноманіття та якість внутрішньоводоймового середовища [1, 2]. Тому вивчення абіотичних факторів формування та біологічної структури цих ділянок водних об'єктів є важливим завданням сучасної гідроекології.

Сучасні дослідження у сфері гідроекології та іхтіології свідчать про визначальну роль окремих структурних елементів водних екосистем у формуванні їх біологічної продуктивності та рибопродуктивності [3, 4, 5]. Особливе місце серед таких елементів займає зона літоралі, яка виступає перехідною екозональною зоною між наземними та водними середовищами і характеризується високим рівнем біорізноманіття та інтенсивністю біогеохімічних процесів. Вона забезпечує комплекс екологічних функцій, що прямо або опосередковано впливають на формування рибопродуктивності природних водойм.

Стан прибережних біотопів є одним із визначальних чинників, що формують екологічний стан водного об'єкта та рівень його рибопродуктивності, оскільки саме ці зони забезпечують тісний функціональний зв'язок між наземними і водними екосистемами.

Передусім, прибережні біотопи виконують роль природного фільтра. Рослинний покрив затримує зважені частинки, біогенні елементи і токсичні речовини, що надходять із поверхневим стоком. За умов добре збереженої прибережної рослинності відбувається зменшення забруднення води, стабілізація її гідрохімічних показників та запобігання процесам евтрофікації. У разі деградації цих біотопів різко зростає надходження забруднювачів, що призводить до «цвітіння» води, дефіциту кисню та погіршення умов існування гідробионтів.

Важливим аспектом є структурна роль прибережних зон у формуванні середовищ існування риб. Водна та прибережна рослинність створює укриття від хижаків, забезпечує субстрати для нересту та сприяє виживанню молоді. У добре розвинених біотопах формується складна просторова структура, яка підвищує екологічну ємність водойми. Натомість руйнування берегів і знищення рослинності призводять до втрати нерестовищ і сховищ, що безпосередньо знижує відтворювальну здатність рибних популяцій.

Крім того, прибережні біотопи визначають рівень розвитку кормової бази. Вони є осередками концентрації зоопланктону, зообентосу та інших організмів, які формують трофічні ланцюги. Завдяки цьому забезпечується достатня кількість кормових ресурсів для різних вікових груп риб. Порушення цих біотопів веде до збіднення біорізноманіття і, відповідно, до зниження продукційних можливостей водойми.

Не менш важливою є їх гідрологічна функція. Прибережні зони регулюють температурний режим, освітленість і гідродинаміку води, зменшують ерозію берегів та замулення дна. Стабільність цих параметрів є критичною для нормального функціонування іхтіофауни. У разі деградації прибережних біотопів спостерігається підвищення каламутності, замулення нерестових ділянок і погіршення умов для розвитку ікри та личинок.

Таким чином, добрий стан літоральних біотопів сприяє підтриманню високої якості води, стабільності екологічних процесів і формуванню потужної кормової бази, що в сукупності забезпечує високу рибопродуктивність. Натомість їх деградація має комплексний негативний вплив, який проявляється у погіршенні екологічного стану водойми та зниженні її біологічної продуктивності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Attrill M.J., Rundle S.D. 2002. Ecotone or Ecocline: Ecological Boundaries in Estuaries. *Estuarine, Coastal and Shelf Science* 55(6): 929-936.
2. Gunkel G., Hoffmann A. Clogging processes in bank filtration system in the littoral zone of Lake Tegel (Germany). *Aquifer recharge: Proc. 5th Int. Symp. (10 – 16 June 2005, Berlin)*. Berlin. – 2005. P. 599-604.
3. Haque A. M., Szymelfenig M., Węśławski J. M. (1997a). Spatial and seasonal changes in the sandy littoral zoobenthos of the Gulf of Gdańsk. *Oceanologia*, 39 (3), 361-378.
4. Korzhov Ye.I. Ecohydrological investigation of plain river section in the area of small hydroelectric power station influence. Current state, challenges and prospects for research in natural sciences / Averchev O.V., Bidnyna I.O., Bondar O.I., Boyarkina L.V. etc. – Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. P. 135-154.
5. Korzhov Ye. I. Typification of water-land contact zones within the Dnieper-Bug estuary region. *SWorldJournal - SWorld & D.A. Tsenov Academy of Economics (Svishtov, Bulgaria)*. Issue 34, Part 5, 2025. Pp. 225-236.

THEORETICAL BASES OF FISH PRODUCTIVITY FORMATION OF NATURAL WATER BODIES IN RELATION TO THE CONDITION OF THE LITORAL ZONE

Ye. Korzhov, korzhov888@ukr.net, ORCID ID 0000-0003-2677-5296, Institute of Marine Biology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Odesa; Kherson State Agrarian and Economic University, Kherson

A. Oleshko, anastasia.oleshko1@ukr.net, ORCID ID 0009-0000-2865-8224, Institute of Marine Biology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Odesa

O. Rud, oleg_rud32@ukr.net, ORCID ID 0009-0000-1425-8896, Kherson State Agrarian and Economic University, Kherson

Keywords: littoral, coastal biotopes, fishery productivity, aquatic ecosystems, biological diversity.

The materials examine the ecological role of the littoral zone as an important structural element of aquatic ecosystems. It has been shown that the littoral, regardless of the size limit, is characterized by high biological productivity, bioresistance and the ability to self-purify the aquatic environment. It is established that coastal biotopes act as a key regulator of stream flows and energy between terrestrial and aquatic ecosystems. It has been established that the stations of these zones are determined by the acidity of water, hydrochemical indicators and the intensity of eutrophication processes. The importance of coastal vegetation in the formed habitats, spawning grounds and food base of the ichthyofauna has been clarified. It has been proven that the degradation of littoral biotopes leads to a deterioration of the ecological status of water and a decrease in their fish productivity. A summary has been made about the need for conservation and rational vigor of coastal zones as a means of rethinking the stable functioning of aquatic ecosystems.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
АКВАКУЛЬТУРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ
ВИКЛИКІВ»**

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
(до 30-річчя кафедри аквакультури НУБіП України)**

26 березня 2026 року, м. Київ, Україна

Підписано до друку 24.04.2026. Формат 60×84/16
Ум. друк.арк. 8,1 Наклад 100 прим. Зам. № 260232

Видавець і виготовлювач Національний університет біоресурсів і
природокористування України
вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, 03041
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4097 від 17.06.2011